

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Summula clarissimi iurisco[n]sultissimi q[ue] viri
Raymundi**

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

Utrum sacramentum matrimonij conferat gratiam

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

qr̄ nō potes legitimē p̄trahere matrimonīū eūz ea. qr̄ ibi est affinitas. Et
hoc debet cū pbata rone fieri z cū sensu episcopi.

F circa līam nota. q̄ p̄ declaratōe līe ponit talis casus. Si eēt due
sorores. z vn̄ cognosceret vnā carnalt. z postea sumeret aliā legitimē.
eūc dubitāt an tūc cū p̄ma deberet p̄trahere copulā carnalē vel cū scđa. nō
cū p̄ma. qr̄ scđa est sua legitimā. nec cū scđa. qr̄ p̄us cognouit eius sororem
carnalt. q̄ est germana eius. z ideo d̄z se abstinerē p̄petue vt d̄i līa. Rūdef
q̄ cū nulla illaz d̄z p̄plere actū carnalē. ideo qr̄ vnā sororem p̄us cognouit
et si tūc scđam acciper (vt d̄i scđs casus) essent separādi. Nec d̄z cognosceſ
re p̄ma. qr̄ nō est eius legitimā vxor. sed ambabi mortuis p̄t accipe aliam
cū qua hoc faciat. Et sic p̄z. q̄ in om̄i coitu est affinitas. qr̄ lic̄ p̄mā cognos
uit fornicatorie. tñ illa fornicatio impedit q̄ nō p̄t sumere secūdā. qr̄ ibi est
affinitas q̄ impedit matrimonīū p̄trahendū

F Irē nota. ex līa habet q̄ si vir cognosceret germanā vxoris sue. tunc ex
hoc p̄deret ius coeūdi siue petitōem debiti carnis ab vxore p̄pria. L̄otra
hoc arguit sic. illud qd̄ nō separat matrimonīū nō separat virum a petitōe
debiti carnis. s̄ vir si cognouerit cognatā vxoris sue illud nō separat matrī
monīū. ḡ zc̄ Dator est nota de se. qr̄ magis est separare matrimonīū q̄ a pe
titōe debiti carnis separari. Dator p̄z de se. qr̄ si vir cognoscit p̄sanguineaz
vxoris sue. ex hoc tūc nō tenet celebrari diuortiū. ḡ videſ q̄ p̄pter hoc etiā
nō amittit ius carnis vel thori. Ad hoc rūdef p̄ distincōem. q̄ aliques
cognoscere p̄sanguineā vxoris sue intelligi dupl̄. Uno mō ante p̄tractū
matrimonij. alio mō post p̄tractū m̄rimony. Si ante p̄tractū matrimonij cog
nouerit p̄sanguineā vxoris sue. hoc impedit m̄rimoniū p̄trahendū z diriſ
mit p̄tractū. Si post p̄tractū matrimonij cognouerit p̄sanguineā vxoris
sue. tūc solū impedit ius petendi debiti carnis. nā si hoc separat matrī
monīū. tūc q̄liter faciliter posset separari ab vxore sua qñ accederet eius cognatā.
ergo sequitur q̄ solū talis amittit ius petendi debiti carnis. qr̄ q̄tienscū
q̄ petierit peccat mortalī. Irē sciēdū. illa līa (Noſcat z ecclia) sumpta
est ex decretalib⁹ de diuortijs. ca⁹. Porro. vbi d̄i. vir nō p̄t dimittere vxo
rem sine iudicio ecclie. nisi notoriū sit impedimentū matrimonij.

.i. furtive. s̄c̄ aliquis s̄c̄ aliquis

Si furtim pueros genuisti de muliere

.i. alteri⁹ viri .i. phile .i. m̄rimoniū

Coniugis alterius. inhibe ne coniugium quis

.i. cū istis pueris legitimis s̄c̄ legitimā

Inter eos celebret. et quos tua parturit vxor

.i. duceret .i. cū p̄sanguinea

Contraheret cum nepte nepos cum fratre sorores

Supin⁹ autor expeditiuit se de m̄rimonio in q̄ generant pueri legitimē
hic p̄inter determinat de eodē in q̄ generant pueri illegitimi. Et diuidiſ in
tot p̄tes quorū ponit mḡ casus de hīmōi pueris in matrimonio illegitime
generatis. Et vult em quo ad p̄mā. si aliquis vir generat pueros de aliqua
muliere illegitima siue p̄cubina sua. z cū hoc generat aliquos filios legiti
mos cū p̄pria vxore sua. tūc talis vir siue masculus debet inhibere ne aliquis

Summula Haymūdi.

Illoꝝ puerorꝫ illegitimoꝝ contrahat matrimoniuꝫ cum suis pueris legitimis
quos genuit ex sua propria uxore et c. Et roꝫ est. qꝫ als fratres et sorores nepo
tes et neptes inter se contrahent matrimoniuꝫ. qꝫ pꝫus est inhibituꝫ. qꝫ tñ
in quina linea debet fieri tractus matrimonij

Dubitaf veru filii illegitimi pñt esse heredes paternarꝫ possessionis
cuꝫ pueris legitimis. Et videſ qꝫ sic. qꝫ dicitur ꝑ filius nō portabit iniq
itate patris vel mulieris. i. matris. qꝫ filius nō ē in culpa sꝫ pater vel matre
qꝫ adulteriuꝫ omiserunt. ideo videſ qꝫ filii illegitimi nō excluduntur a patre
nis possessionibꝫ sive hereditatibꝫ. Sed in oppositū sunt cōiter oēs iuriste
qꝫ ponit diñam inter legitimos et illegitimos. qꝫ legitimis sumūt heredita
tē. illegitimi vero nō. Ad hoc rñdef. qꝫ isti filii illegitimi nō sumūt patres
nā hereditatē. Sz qñ dicitur filius nō portabit iniq̄itate patris et c. Ad hoc rñ
def. qꝫ filii portare iniq̄itate patris intelligit dupl̄r. Uno mō qꝫ ad penam
eternā. et tūc dicitur qꝫ filius nō portabit iniq̄itate patris. Alio intelligit qꝫ ad
penā corporalē. et sic puer bñ p̄t portare iniq̄itate patris. Alij aut̄ sic dicitur qꝫ pu
er bñ portabit iniq̄itate patris qꝫ ad iniq̄itate pene. nō at qꝫ ad iniq̄itate culpe.
Ultimo dubitaf. ut p̄ sacramētuꝫ matrimonij p̄ferat grām. Et videſ
qꝫ nō. qꝫ illud qꝫ a volūtate depēdet nō p̄fert grām. sed matrimoniuꝫ deſ
pendet a volūtate. ergo matrimoniuꝫ nō p̄fert grām. Maior p̄z. qꝫ nos oēs
volūtate haterem⁹. et si tūc grām depēderet a volūtate tūc oēs haterem⁹ grām
tia qđ est falsum. Minor p̄baſ. qꝫ matrimoniuꝫ ibi sit p̄ sensum vniuersi
igī matrimoniuꝫ depēdet a volūtate. Sed in oppositū arguiſ sic. om̄e saj
cramentū noue legis p̄fert grām. h̄i matrimoniuꝫ est sacramētuꝫ noue legi
gis. ergo matrimoniuꝫ p̄fert grām. Tener p̄ntria de se. Maior p̄batur. qꝫ
sacramēta h̄nt originē a passione xp̄i sive efficaciā. a qua p̄fert nobis gratia.
Sed minor p̄z de se. Ad argumentū rñdef qꝫ sacramētuꝫ matrimonij con
fert grām. qꝫ sacramētuꝫ matrimonij excusat culpā. Rō est. qꝫ si copula car
nalis sit debito mō in matrimonio. tūc sit sine p̄tō. que tūc effet cū p̄tō et
extra matrimoniuꝫ. nā oīs fornicatio extra matrimoniuꝫ est peccatum moreale. ve
t̄ prophetā. Perdes oēs qui fornicātur abs te. ¶ Unū sciendū. qꝫ matrimo
niū p̄fert grām ppter triplex bonū qđ est in matrimonio. sc̄ fides. proles
et sacramētuꝫ. Et qꝫ ibi est copula triplex. scilicet copula sanguinis. copula
vtilis. et copula inseparabilis. et sic ex hoc habet triplex bonū. Nā p̄mo ibi est
copula sanguinis. qꝫ ibi vir cū sola muliere contrahit matrimonium. ex hoc
tūc generatur qꝫ matrimoniuꝫ habet bonū fidei. qꝫ ex hoc generatur amor.
charitas. similitudine et fides. Secundo ibi est copula vtilis. ppter qđ sequitur bonum
prolis ad cultū dei. Tercio ibi est copula inseparabilis. ppter sacramētuꝫ ma
trimoniū. qꝫ est sacramētuꝫ inseparabile. Tūc ad rōnem qñ dicitur. illud qđ deſ
pendet a volūtate nō p̄fert grām. Rñdef qꝫ verū est. illud qđ p̄cile et adeq
te dependet a volūtate qꝫ hoc nō p̄fert grām. mō matrimoniuꝫ maxime deſ
pendet ab institutōe diuina. ideo nō solū a volūtate

s̄c aliquē i. pdixit. i. extra thōꝫ legitimū. s̄c pueſ

Si puerum genuit in adulterio mulier. quemā

i. fieri i. cohereditariū. s̄c legitimis mulier

Esse coheredem pueris alijs velit. ista.

Folium

LXXIII

¶ incurrit pliculū eterne dānatōis .i. remoueat .illegitimus
¶ Mortis iunt casum .nisi caute subtrahat istum
  s^e ipm .i. in religionē .i. aliqd p̄le .i. depellēdo a pueris veris
Aut locet in claustro .vel quod faciat remouendo
  s^e puer illegit^m s^e legitimoz .i. de possessiōib .i. illegitimus
Hunc patris aut fratum domibus .quia spurius hic est
  s^e legitris postulādo hereditates.
Cum pueris puer esse patris si spurius hic vult
  s^e retrahēdo hūc spuriū .i. plicula .s^e eterne
Lesset ab inceptis mater .ne scandala mortis
  .s. inde .i. q̄ bona s^e mulierē .i. hereditate p̄na
Hinc crescant .quod non tangit eam de proprietate
  .i. legitimis .i. pregar .i. p̄ctim
Det veris pueris .vt sic redimat scelus illud

Hic auctor ponit alii casum de m̄rimonio in q̄ generāt pueri .illegitimus.
Et vult q̄ si p̄tingit q̄ aliq̄ mulier p̄cipiat puer in secreto cū aliq̄ viro ille^s ḡitimo .et ille puer inter legitimos colloct^e et nutrīas .tunc dubiū est qd fā^t tura sit circa talē puer. Ibi mḡ vult illā doctrinā .q̄ si talis mulier vule euadere ppterā dānatōem .cūc nō faciat istū spuriū p̄cipē in hereditatib^s paternis cū alijs pueris suis legitimis .qr spuri^s est .et sic faceret rapinā pu eris legitimis. Sz qd sit faciēdū cū illo r̄ndet l̄ra .q̄ mater d^r eū informare q̄ fiat claustral^s .et mulier secrete hoc d^r tenere .qr si sc̄ret hoc filij legitimū vel pater tūc possent matrē offendere vel puer illegitimus interficere.

Circa l̄ram est notādū .vt etiā ex l̄ra p̄z .q̄ multi credūt q̄ pueriorū sunt legitimū .licet enīq̄ sunt illegitimi et spuri. Et mulieres secrete teneant ne sc̄dalizent. Enī oēs tales pueri illegitimi h̄sit in se tres ɔditōnes .vel em̄ sunt supbi et pōposi .vel luxuriosi .et h̄sit etiā sermonē blesum .vt p̄z in illis merris Ex sua natura tria seruat spurius ista. Q̄ sunt pōposi .menda res luxuriosi .Sermonē blandū blesum simul addimus istis

Sc̄donora .q̄ tales pueri religioni debet tradi .vt vult l̄ra. Ex q̄ tunc dubitat .vt̄ talis spuri^s debeat tradi religioni. Et videt q̄ nō .qr null^s in habiliis d^r tradi religioni. Sz tal spuri^s est inhabilis .ḡ r̄. Hoc est nota .q̄ solū habiles debet tradi religioni. Hinc p̄ba. qr oēs spuriū sunt inhabiles ad suscipiēdū sacros ordines sine dispēsatōe .et p̄z nō dñt tradi reli gioni. Ad h̄ r̄ndet .q̄ ibi p̄cedēt maior. Sz qn̄ d^r in minori .q̄ tales sunt inhabiles ad suscipiēdū sacros ordines. Ibi d^r q̄ h̄ est verū si vellēt mane re in seculo q̄ tūc h̄t inhabiles .si āt intrat religionē vel aliqd claustrū .tūc dispēsat cū eis ppter fauorē ordinis .et sic tūc tales erūt habiles ad suscipiēdū sacros ordines. ḡ talis spurius d^r intrare religionē .vt vult littera.

Ultio nota .sicut dñm est in l̄ra p̄cedēti .q̄ talis pater vel mater d^r re uelare pueris illegitimus ne p̄trahāt m̄rimoniū cū pueris legitimis .et hoc sō ne sic frater h̄at m̄rimoniū cū sorore. Ex h̄ tūc dubitat .vt̄ p̄ v̄l mag er debeat hoc reuelare. Et videt q̄ nō .qr plus est p̄ceptū dei q̄ p̄ceptum ecclie .ḡ nō delet ei reuelare. Hūs notū est de se .qr p̄ceptū dei est maiusq̄